

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Rijeka

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI JAVNE ODVODNJE
(ODVODNJA I PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA) NA PODRUČJU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE ZA 2012.

Rijeka, srpanj 2013.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV.	USLUGE JAVNE ODVODNJE	5
V.	NALAZ	13
VI.	OCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE ODVODNJE	21

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

Područni ured Rijeka

KLASA: 041-01/12-07/42

URBROJ: 613-10-13-28

Rijeka, 1. srpnja 2013.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ POSEBNOJ REVIZIJI
EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI JAVNE ODVODNJE
(ODVODNJA I PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA) NA PODRUČJU PRIMORSKO-
GORANSKE ŽUPANIJE ZA 2012.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je posebna revizija ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne odvodnje (odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda) na području Primorsko-goranske županije za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 15. listopada 2012. do 1. srpnja 2013.

I. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je ispitati ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne odvodnje (odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda) na području Primorsko-goranske županije (dalje u tekstu: Županija) za 2012. Djelatnost javne odvodnje otpadnih voda obavlja 12 trgovačkih društava i to; Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Ponikve d.o.o., Krk, Komunalac d.o.o., Opatija, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Murvica d.o.o., Crikvenica, Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski, Vrelo d.o.o., Rab, Lopar Vrutak d.o.o., Lopar, Komunalac d.o.o., Delnice, Komunalac d.o.o., Vrbovsko, Fužine d.o.o., Fužine i Čabranka d.o.o., Čabar. Osnivači navedenih društava su jedinice lokalne samouprave. Pored djelatnosti javne odvodnje, navedena društva obavljaju i druge komunalne usluge propisane odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09 i 49/11) odvoz i zbrinjavanje otpada, održavanje javnih površina, održavanje groblja, održavanje i upravljanje parkiralištima, tržnice na malo i drugo. U djelatnosti javne odvodnje za 2012. Društva su imala 147 zaposlenika.

Županija zauzima površinu od 3 588 km² u kojoj živi 296 123 stanovnika prema popisu iz 2011., raspoređenih u 14 gradova i 22 općine. Na njenom području nalazi se 510 naselja, te 117 627 kućanstava i 195 066 stambenih jedinica. Unutar Županije razlikuju se tri područja; goransko područje (37,0% prostora), priobalje s neposrednim zaleđem (34,0%) i otočno područje (29,0%).

Obavljanje djelatnosti javne odvodnje vezano je uz specifičnosti pojedinih aglomeracijskih područja koja se očituje u različitom stupnju pokrivenosti mrežom javne odvodnje i uređaja za pročišćavanja, broju stalnih i povremenih stanovnika i geografskom položaju. Prema analizama stručnih službi Županije najveću izgrađenost sustava javne odvodnje ima grad Rijeka (63,0%), koji ujedno ima i najveći broj korisnika i priključaka. Drugi gradovi i općine (osim Lopara) imaju slabu priključenost na sustav odvodnje (posebice Gorski Kotar), iako je veliki dio Županije u vodozaštitnim zonama. Sustavi javne odvodnje izgrađuju se zasebno u gradovima i općinama, što traje duži niz godina, te nisu izgrađeni do kraja kako bi bili priključeni na sustave pročišćavanja otpadnih voda.

Strategija upravljanja vodama Republike Hrvatske (Narodne novine 91/2008) koja je donesena u srpnju 2008. usklađena je s direktivama Europske unije, te čini osnovu za pripremu pregovaračkih dokumenata za pristupne pregovore i korištenje sredstava iz pretpristupnih fondova Europske unije. Utvrđena je razina priključenosti stanovništva Republike Hrvatske na sustav javne odvodnje od 43,0%.

Strateška odrednica u području javne odvodnje je postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na državnom teritoriju. Cilj zaštite voda je intenzivno građenje, sanacija i rekonstrukcija sustava javne odvodnje i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda, čime se planira do 2023. povećati udjel priključenosti stanovništva Republike Hrvatske na sustav javne odvodnje. Kanalizacijski sustavi trebaju biti izgrađeni do 2018. u svim naseljima iznad 15 000 stanovnika. Prema navedenoj Strategiji, nužna su značajna ulaganja u razvitak javne odvodnje u Hrvatskoj, kako bi se postupno dostigli europski zahtjevi priključenosti stanovništva na sustave javne odvodnje. Ukupni troškovi provedbe strategije procijenjeni su na 52,8 milijarde kuna, od čega se na projekte javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda odnosi 20 milijardi kuna. Jedan od važnijih ciljeva strategije uključuje okrupnjavanje vodno komunalnog sektora, te uvođenje načela ekonomske cijene vode i punog povrata troškova.

Razvojna strategija Županije za razdoblje od 2011. do 2013. je donesena početkom 2011. Cilj strategije je povećanje stupnja priključenosti stanovništva na sustav javne odvodnje. Na sustave javne odvodnje priključeno je više od 60,0% stanovnika Županije, pri čemu najmanju prosječnu priključenost ima Gorski kotar, a najveću priobalje. Utvrđeni su slijedeći problemi; izgrađenost sustava javne odvodnje znatno zaostaje za sustavima vodoopskrbe, mali broj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, nezadovoljavajući stupanj pročišćavanja na postojećim uređajima, te postojeći sustavi javne odvodnje nisu do kraja izgrađeni. Intenzivniji razvoj sustava javne odvodnje u priobalnom području započeo je 2005. putem Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području (Projekt Jadran), te na području Gorskog kotara putem ulaganja u regionalni vodovod putem razvojnih programa društava. Projekt Jadran obuhvaća gradnju, obnovu i proširenje sustava prikupljanja i odvodnje komunalnih otpadnih voda, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i podmorskih ispusta. Financiran je iz sredstava Svjetske banke za obnovu i razvoj, državnog proračuna, Hrvatskih voda, te iz namjenskih sredstava koje ubiru jedinice lokalne samouprave za izgradnju javne odvodnje i sredstava kredita. U prvoj fazi provode se dva potprojekta i to; Liburnijska rivijera kojim se ulaže u sanitarnu kanalizaciju na području grada Opatije, te općina Matulja, Lovrana i Mošćeničke Drage (paralelno se gradi i oborinska kanalizacija i vodovodni sustav) i grad Rijeka kojim se ulaže u sustav javne odvodnje Rijeka – Grobnik. U drugoj fazi Projekta Jadran, koja je započeta u 2009. provode se još dva potprojekta i to - na području grada Cresa kojim se ulaže u uređaj za pročišćavanje otpadnih voda visokog stupnja (prošireno biološko pročišćavanje) i grada Raba kojim se gradi gravitacijski kolektori, crpne stanice i pripadajući tlačni cjevovodi i uređaj za pročišćavanje prvog stupnja.

Zakonodavni okvir kojim je regulirano obavljanje djelatnosti javne odvodnje (odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda), te utvrđivanje cijena vodnih usluga (javne odvodnje) čine Zakon o vodama (Narodne novine 153/09, 63/11 i 130/11), Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine 153/09 i 130/11), Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine 112/10), Uredba o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga (Narodne novine 112/10), Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti javne odvodnje (Narodne novine 28/11), te drugi podzakonski akti, aktima jedinica lokalne samouprave i isporučitelja vodnih usluga. Visinu cijene odlukom određuju komunalna društva uz prethodnu suglasnost jedinica lokalne samouprave, suvlasnika društava.

Prema odredbama Zakona o vodama propisano je da se cijene vodnih usluga određuju prema načelima punoga povrata troškova, socijalne prihvatljivosti cijene vode i zaštite od monopola, te da cijena vodnih usluga ne može pokrivati troškove neekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga. Osnovano je Vijeće za vodne usluge kao neovisno tijelo Republike Hrvatske radi osiguranja zakonitosti u području određivanja cijene vodnih usluga iz Zakona o vodama, naknada za razvoj i naknada za priključenje iz Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva. Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog Vijeća donijela Uredbu o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva i Uredbu o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga.

Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva je propisan način izračuna najniže osnovne cijene vodnih usluga koja osigurava puni povrat troškova, osim troškova gradnje komunalnih vodnih građevina, a isključuje cijenu koju plaćaju socijalno ugroženi građani za količinu isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstva i isključujući uslugu čišćenja sabirnih i septičkih jama.

Isporučitelji vodnih usluga javne odvodnje bili su u obvezi do 7. travnja 2011. uskladiti cijenu vodnih usluga sa zakonima i drugim propisima.

Prema odredbama Zakona o vodama javna odvodnja je djelatnost skupljanja otpadnih voda, njihova dovođenja do uređaja za pročišćavanje, pročišćavanje i izravnog ili neizravnog ispuštanja u površinske vode, obrade mulja koji nastaje u procesu njihova pročišćavanja, ako se ti poslovi obavljaju putem građevina javne odvodnje, te upravljanje tim građevinama. Javna odvodnja uključuje i crpljenje i odvoz otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi pravilnost načina utvrđivanja cijena usluge javne odvodnje, ispitati kretanje cijena u posljednje tri godine,
- provjeriti usklađenost načina utvrđivanja cijena s zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti ekonomsku opravdanost razlike u cijeni usluga javne odvodnje prema pojedinim isporučiteljima, te
- analiza elemenata (strukture) za izračun cijene odvodnje.

Područje revizije određeno je na temelju uočenih razlika u cijeni javne odvodnje između pojedinih isporučitelja, napisa u medijima i velikog interesa javnosti (korisnika usluga) za uspostavljanje ekonomičnog sustava javne odvodnje na području Županije.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, poslovanje društava s posebnom naznakom na ostvarenje prihoda i rashoda unutar organizacijske jedinice koja se bavi javnom odvodnjom, analiza strukture cijene javne odvodnje (izračun za utvrđivanje fiksnog i varijabilnog dijela cijene i usporedba prema društvima) i usklađenost s propisima, te prikupljanje i utrošak naknada za razvoj javne odvodnje.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U postupku revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja dokaza:

- proučeni su i analizirani propisi i drugi akti koji reguliraju navedenu materiju, te dokumentacija i informacije o poslovanju društava, stručni članci, strategije i drugi propisi,
- provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima,
- ispitana je dosljednost primjene zakonskih propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata,
- za izračun i analizu značajnih omjera primijenjeni su odgovarajući analitički postupci (primjerice usporedbe cijena, načina obračuna usluge),
- obavljani su razgovori s direktorima i voditeljima računovodstva, te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

Na temelju prikupljenih podataka revizijski postupci bili su usmjereni na utvrđivanje načina formiranja cijena javne odvodnje (odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda), visinu ostvarenih prihoda i rashoda nastalih pružanjem usluga odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i usporedbom prikupljenih podataka prema društvima, te davanju ocjene ekonomske opravdanosti razlike u cijeni javne odvodnje na području Županije za 2012.

Procijenjeni su sljedeći rizici koji bi mogli utjecati na ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne odvodnje na području Županije:

- prihodi i rashodi nisu iskazani u razdoblju na koje se odnose,
- prihodi i rashodi ne odnose se na organizacijsku jedinicu za javnu odvodnju,
- prihodi i rashodi nisu potpuni,
- raspored prihoda i rashoda zajedničkih službi nije obavljeno prema sličnim ključevima, što može utjecati na usporedivost podataka.

Područja manje visine procijenjenog rizika su:

- a) djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo,
- b) prikupljanje i utrošak naknade za razvoj javne odvodnje.

Područja veće visine procijenjenog rizika su:

- a) poslovanje društava s naznakom na ostvarenje prihoda i rashoda unutar organizacijske jedinice koja se bavi javnom odvodnjom,
- b) analiza strukture cijena javne odvodnje (izračun za utvrđivanje fiksnog i varijabilnog dijela cijene usluge javne odvodnje i usporedba prema društvima) i usklađenost s zakonima i drugim propisima.

IV. USLUGE JAVNE ODVODNJE

Djelatnost javne odvodnje na području Županije obavlja 12 isporučitelja koji navedenu uslugu pružaju na području gradova Rijeka, Bakar, Kastav, Kraljevica, Krk, Opatija, Cres, Mali Lošinj, Crikvenica, Novi Vinodolski, Rab, Delnice, Vrbovsko i Čabar, te općina Čavle, Jelenje, Klana, Viškovo, Kostrena, Omišalj, Malinska-Dubašnica, Baška, Punat, Dobrinj, Vrbnik, Matulji, Lovran, Mošćenička Draga, Vinodolska općina, Lopar, Ravna Gora, Mrkopalj, Skrad, Lokve, Brod Moravice i Fužine.

Koncem 2012. dužina kanalizacijske mreže na području Županije je 835 727 m, što je za 7,2% više nego prethodne godine. Najznačajniji udjel odnosi se na društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Komunalac d.o.o., Opatija i Ponikve d.o.o., Krk u dužini 647 027 m ili 77,4%. Količina zbrinutih otpadnih voda bila je 16 223 284 m³ ili 6,1% više u odnosu na prethodnu godinu. Sustav javne odvodnje sastoji se i od 17 pročištača otpadnih voda, kapaciteta 622 332 ES (ekvivalent stanovnika). Od navedenog broja pročištača najveći broj njih 12, a ujedno i najvećeg kapaciteta 620 682 ES, pročištači su u kojima se obavlja prvi stupanj pročišćavanja otpadnih voda (mehaničkog tipa) s otpustom u otvoreno more. Isto tako, u sustavu javne odvodnje nalazi se pet pročištača drugog stupnja pročišćavanja (mehaničko-biološkog tipa) kapaciteta 1 650 ES, te 132 crpnih stanica.

Na području Županije obračunava se i naplaćuje vodna usluga javne odvodnje otpadnih voda, dok uslugu pročišćavanja otpadnih voda obračunava i naplaćuje društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka (pročišćavanje prvog stupnja). Navedenu uslugu, iako su u uporabi uređaji za pročišćavanje, ne obračunavaju niti naplaćuju društvo Ponikve d.o.o., Krk (pročišćavaju otpadne vode za dva naselja) i društvo Lopar Vrutak d.o.o., Lopar za dio naselja.

Isporučitelji Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Murvica d.o.o., Crikvenica, Komunalac d.o.o., Delnice ne obračunavaju ovu uslugu, iako u sustavu javne odvodnje imaju mehaničke uređaje za pročišćavanje otpadnih voda.

Usluge crpljenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama obavljaju društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Lopar Vrutak d.o.o., Lopar i Ponikve d.o.o., Krk od konca 2011., ali ne za cijelo aglomeracijsko područje, nego samo na područjima gdje im je prema odlukama osnivača ili suosnivača dodijeljeno obavljanje ove djelatnosti. Izračun cijena za ove usluge nije izrađen osim kod društva Ponikve d.o.o., Krk koje je sastavilo izračun s primjenom od siječnja 2012.

U tablici broj 1 se daje pregled priključenosti korisnika (domaćinstvo i gospodarstvo) na području Županije na sustav javne odvodnje prema isporučiteljima usluga za 2012.

Tablica broj 1

Priključenost na sustav
javne odvodnje prema isporučiteljima usluga za 2012.

Red. broj	Isporučitelji usluga	Broj stanovnika	Površina u km ²	Isporučena voda u m ³	Zbrinuta otpadna voda u m ³	Udio u % (6/5)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka	185 217	515	14 463 275	10 285 698	71,1
2.	Ponikve d.o.o., Krk	19 286	406	2 540 000	2 140 439	84,3
3.	Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres	10 923	515	1 449 773	917 529	63,3
4.	Vrelo d.o.o., Rab	7 994	102	905 543	459 734	50,8
5.	Lopar Vrutak d.o.o., Lopar	1 247	26	204 511	200 376	98,0
6.	Murvica d.o.o., Crikvenica	8 676	29	1 447 029	785 088	54,3
7.	Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski	5 131	414	620 156	191 250	30,8
8.	Komunalac d.o.o., Opatija	28 625	308	2 267 682	1 113 030	49,1
9.	Komunalac d.o.o., Delnice	12 534	627	597 168	113 825	19,1
10.	Komunalac d.o.o., Vrbovsko	5 019	280	187 221	9 687	5,2
11.	Čabranka d.o.o., Čabar	3 811	280	84 660	-	-
12.	Fužine d.o.o., Fužine	1 595	86	76 077	6 628	8,7
Ukupno		290 058	3 588	24 843 095	16 223 284	65,3

Prema odnosu zbrinute otpadne vode s stvarno isporučenom vodom za 2012. za sve kategorije potrošača, najmanja je pokrivenost sustavom javne odvodnje s 19,1% na aglomeracijskom području koje pokriva društvo Komunalac d.o.o., Delnice, dok je najveća pokrivenost s 98,0% na području društva Lopar Vrutak d.o.o., Lopar i na području društva Ponikve d.o.o., Krk s 84,3%.

Kvaliteta usluge javne odvodnje

Isporučitelji usluga su na temelju odredbi Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (Narodne novine 87/10) analizirali 657 uzoraka otpadnih voda. Utvrđeno je da 29 ispitanih uzoraka ili 4,4% ne odgovara graničnim vrijednostima emisija u tehnološkim otpadnim vodama propisanim navedenim Pravilnikom. Najveći broj nezadovoljavajućih uzoraka su imala društva Ponikve d.o.o., Krk i Lopar Vrutak d.o.o., Lopar.

Cijena usluge javne odvodnje

Do konca ožujka 2011. na snazi su bile odluke o cijeni vode koje su isporučitelji usluga javne odvodnje donijeli na temelju odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu uz suglasnost jedinica lokalne samouprave. Isporučitelji usluga javne odvodnje bili su dužni uskladiti odluke o cijeni vodnih usluga s odredbama Zakona o vodama i Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva do travnja 2011. Na području Županije, osam od 12 isporučitelja je donijelo nove odluke o cijeni javne odvodnje uz suglasnost jedinica lokalne samouprave u propisanom roku. Odluke su dostavljene Vijeću za vodne usluge i objavljene su na mrežnim stranicama društava. Od navedenih osam isporučitelja, društva Vrelo d.o.o., Rab i Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski nisu odluke uskladili prema uputama Vijeća za vodne usluge.

Odlukom o cijeni usluga, su utvrđene vrste vodnih usluga koje se pružaju u nadležnosti komunalnih društava, visina cijene (tarifa vodne usluge), način obračuna i plaćanja vodnih usluga, te iskaz javnih davanja koja se obračunavaju i naplaćuju uz cijenu vodnih usluga. Predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može odrediti da se uz cijenu javne odvodnje plaća i naknada za razvoj, koja se obračunava putem računa za navedenu uslugu, zasebno se iskazuje i koristi se za gradnju, odnosno za financiranje gradnje komunalnih građevina. Zbog fiksnih i varijabilnih elemenata kod određivanja cijena vodnih usluga, cijene javne odvodnje su različito određene.

Cijenu vodne usluge javne odvodnje čini zbroj fiksnog i varijabilnog dijela odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Fiksni dio cijene vodne usluge javne odvodnje nije ovisan o potrošnji vode jer služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne građevine javne odvodnje. Fiksne troškove čine troškovi očitavanja vodomjera, obrade očitanih podataka te izrade i dostave računa korisnicima vodnih usluga, umjeravanja i servisiranja vodomjera sukladno važećim propisima, troškovi tekućeg i investicijskog održavanja priključka nekretnine na komunalne vodne građevine odvodnje, redovnog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga, ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće. Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga obračunava se mjesečno prema korisniku vodnih usluga. Varijabilni dio cijene vodne usluge javne odvodnje ovisi o količini isporučenih vodnih usluga, a naplaćuje se prema isporučenoj količini vode iz javnog vodoopskrbnog sustava očitanoj na vodomjeru.

Varijabilne troškove čine materijalni troškovi, troškovi usluga, troškovi naknade za koncesiju kada je isporučitelj vodnih usluga koncesionar, troškovi za zaposlene, financijski rashodi (troškovi), troškovi amortizacije dugotrajne imovine, troškovi vrijednosnog usklađivanja kratkotrajne imovine u visini 5,0% ukupnog prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti vodnih usluga i trošak naknade za korištenje voda, za koje je obveznik isporučitelj usluga.

Ukupno planirani troškovi uključeni u izračun cijena javne odvodnje u Županiji iznose 56.040.163,00 kn, od čega se na fiksne troškove odnosi 6.468.369,00 kn ili 11,5%, a na varijabilne 49.571.794,00 kn ili 85,5%. Vrijednosno najznačajniji trošak unutar fiksnog dijela cijene javne odvodnje odnosi se na troškove redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina s udjelom od 44,0% i troškovi obrade očitanih podataka i dostave računa korisnicima s udjelom 30,5%. Nadalje, troškovi koji najviše opterećuju varijabilni dio cijene javne odvodnje odnose se na troškove amortizacije s udjelom 39,4% i troškove za zaposlene s udjelom 21,2% u odnosu na ukupno planirane troškove uključene u izračune cijena.

Prihodi od redovne djelatnosti javne odvodnje, ostvareni iz cijene usluge za 2012. su iznosili 52.766.137,00 kn, dok su planirani troškovi uneseni u kalkulaciju iznosili 56.040.163,00 kn, što je za 3.274.026,00 kn manje od ostvarenih prihoda. Prihodi ostvareni pružanjem usluge javne odvodnje ne pokrivaju planirane troškove iz izračuna za obavljanje navedene usluge, te se ostvaruje gubitak u poslovanju.

U Županiji prosječni fiksni dio cijene javne odvodnje iznosi 16,31 kn mjesečno po korisniku za domaćinstva, a za gospodarstvo 17,07 kn mjesečno po korisniku. Visina prosječnog varijabilnog dijela cijene za domaćinstva iznosi 2,86 kn/m³, a za gospodarstvo 4,71 kn/m³. Znatno viši iznos fiksnog dijela cijene od navedenog prosjeka, imaju društva Vrelo d.o.o., Rab (28,00 kn), Ponikve d.o.o., Krk (26,00 kn), te Lopar Vrutak d.o.o., Lopar i Murvica d.o.o., Crikvenica (20,00 kn). Znatno niži fiksni dio cijene od prosječnog, ima društvo Čabranka d.o.o., Čabar (1,85 kn), a koji se u 2012. više i ne obračunava. Znatno iznad prosjeka, varijabilni dio cijene imaju društva Komunalac d.o.o., Vrbovsko (4,33 kn/m³ domaćinstva i 8,36 kn/m³ gospodarstvo) i Lopar Vrutak d.o.o., Lopar (4,06 kn/m³ domaćinstva i 4,83 kn/m³ gospodarstvo). Visine varijabilnog dijela cijene za druga društva su unutar prosječne cijene. U izračunima cijena društava su koristila različite načine umanjavanja planiranih troškova, različite ključeve rasporeda troškova u fiksne odnosno varijabilne, te različite ključeve prijenosa troškova zajedničkih službi na troškove djelatnosti javne odvodnje. Nadalje, na različiti su način utvrđivane planirane količine zbrinutih otpadnih voda, kao temelja za računanje visine varijabilnog dijela cijene, kao i broja korisnika kao temelja za izračun fiksnog dijela cijene. Najveći udjel fiksnih troškova u ukupnim troškovima, imaju društva Murvica d.o.o., Crikvenica (39,0%), Ponikve d.o.o., Krk (33,9%) i Vrelo d.o.o., Rab (26,6%). Navedena društva imaju i najviši iznos fiksnog dijela cijene javne odvodnje mjesečno po korisniku (iznad prosječnog) i to Vrelo d.o.o., Rab u iznosu 28,00 kn, Ponikve d.o.o., Krk u iznosu 26,00 kn i Murvica d.o.o., Crikvenica u iznosu 20,00 kn. Komunalno društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka nije utvrdilo fiksne troškove, kako ne bi opteretilo cijenu javne odvodnje.

Najveći udjel varijabilnih troškova u ukupnim troškovima imaju društvo Komunalac d.o.o., Opatija (90,2%) i Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres (82,9%). Financiranje djelatnosti javne odvodnje kod spomenuta dva društva je većim dijelom pod utjecajem količine zbrinjavanja otpadnih voda kroz koju se naplaćuje varijabilni dio cijene usluge, što može dovesti do pitanja osiguranja izvora financiranja fiksnih troškova, koji su stalni i ne ovise o količini zbrinute otpadne vode.

Raspored planiranih troškova, korištenih u izračunu cijene vodne usluge javne odvodnje, različit je od isporučitelja do isporučitelja. U strukturi planiranih troškova, kod svih isporučitelja trošak amortizacije vrijednosno je najznačajniji. Kreće se kod pojedinih društava (Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka) u visini 35,0% ukupnih troškova, do (Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres) u visini 59,8% ukupnih troškova. Isto tako, vrijednosno je značajan udjel troškova zaposlenih, koji se kreće od 26,3% ukupnih troškova kod društva Vrelo d.o.o., Rab do 37,6% ukupnih troškova kod komunalnog društva Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski. Materijalni troškovi imaju značajan udjel u ukupnim troškovima, kod društava Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka (31,2%) i Komunalac d.o.o., Opatija (27,6%). Zbog neutvrđivanja fiksnog dijela cijene kod društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka i niže utvrđenog iznosa fiksnog dijela cijene kod Komunalac d.o.o., Opatija, troškovi redovnog održavanja sustava javne odvodnje su preneseni na materijalne troškove koji čine varijabilni dio cijene usluge javne odvodnje.

Pregledom izračuna cijena usluga javne odvodnje prema isporučiteljima, utvrđeno je da društava koja uz djelatnost javne odvodnje obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe i druge djelatnosti, nisu u potpunosti razgraničili troškove prema djelatnostima. Troškovi djelatnosti javne odvodnje se većim dijelom raspoređuju na djelatnost javne vodoopskrbe zbog istovrsnih troškova (očitanja vodomjera, održavanje sustava, poštarine, troškovi zaposlenih i drugo). Primjerice, u djelatnosti javne odvodnje (osim kod društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka) zaposlen je manji broj zaposlenika, te dio poslova održavanja sustava javne odvodnje obavljaju zaposlenici iz djelatnosti javne vodoopskrbe, a troškovi terete samo djelatnost vodoopskrbe. Na navedeni način dio troškova djelatnosti javne odvodnje snose korisnici javne vodoopskrbe kroz cijenu vode, iako svi korisnici javne vodoopskrbe nisu i korisnici usluge javne odvodnje.

Prihodi i rashodi od djelatnosti javne odvodnje

Prihodi od prodaje usluga javne odvodnje na području Županije za 2012. ostvareni su u iznosu 80.994.257,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu kada su ostvareni u iznosu 75.056.585,00 kn veći su za 5.937.672,00 kn ili 7,9%. Udjel prihoda od javne odvodnje u ukupnim приходima iznosi 19,1%. U okviru prihoda od javne odvodnje, od redovne djelatnosti su ostvareni u iznosu 52.766.137,00 kn, a od drugih djelatnosti u iznosu 28.228.120,00 kn. Rashodi od javne odvodnje su ostvareni u iznosu 81.204.947,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu kada su ostvareni u iznosu 76.181.462,00 kn veći su za 5.023.485,00 kn ili 6,6%. Prihodi nisu bili dostatni za pokriće rashoda, te je iskazan gubitak u iznosu 210.690,00 kn. U odnosu na 2011. kada je gubitak iskazan u iznosu 1.124.877,00 kn, gubitak je manji za 914.187,00 kn.

Prema ostvarenim приходima najznačajniji isporučitelji usluga su društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka s 33.324.187,00 kn, Komunalac d.o.o., Opatija 11.604.188,00 kn, Ponikve d.o.o., Krk 9.073.550,00 kn i Murvica d.o.o., Crikvenica s 8.387.521,00 ili ukupno 62.389.446,00 kn ili 77,0% ukupnih prihoda od javne odvodnje. Drugi isporučitelji su ostvarili prihode u iznosu 18.604.811,00 kn ili 33,0%. Za 2012. gubitak od obavljanja djelatnosti javne odvodnje iskazan je u društvima Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka u iznosu 5.484.364,00 kn i Fužine d.o.o., Fužine u iznosu 101.843,00 kn.

Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka pokriva mješoviti sustav javne odvodnje kanalizacijske mreže dužine 376 340 m s 14 637 priključaka. Sustav javne odvodnje, pored otpadnih voda domaćinstava i oborinske vode, odvodi i dio industrijskih voda. Zbrinuto je 10 285 698 m³ otpadnih voda ili 5,2% više u odnosu na 2011., zbog promjene termina očitavanja vodomjera (obračunano više za 628 217 m³). U odnosu na broj stanovnika koncem 2012. na sustav javne odvodnje je priključeno 85 972 ili 46,4% stanovnika. Za 2012. su ostvareni prihodi od javne odvodnje u iznosu 33.324.187,00 kn što je za 3.785.275,00 kn ili 12,8% više u odnosu na prethodnu godinu. Za isto razdoblje su ostvareni rashodi u iznosu 38.808.551,00 kn, te gubitak iznosi 5.484.364,00 kn. Društvo je u cjelini od svih djelatnosti ostvarilo pozitivan financijski rezultat odnosno dobit u iznosu 2.624.802,00 kn, dok akumulirani gubitak iznosi 25.603.895,00 kn.

Društvo Komunalac d.o.o., Opatija pokriva sustav javne odvodnje koji se sastoji od kanalizacijske mreže dužine 173 000 m s 2 344 priključaka. Vodna usluga pročišćavanja otpadnih voda se ne naplaćuje, jer izgrađeni uređaj za pročišćavanje (prvi stupanj pročišćavanja) do konca 2012. nije u stavljenu u upotrebu. Za 2012. su ostvareni prihodi od javne odvodnje u iznosu 11.604.188,00 kn (od redovne djelatnosti 5.677.880,00 kn), rashodi u iznosu 11.570.252,00, te dobit iznosi 33.936,00 kn.

Društvo Ponikve d.o.o., Krk na svom aglomeracijskom području (otok Krk) pokriva šest zasebnih i različito razvijenih razdjelnih sustava javne odvodnje. Dužina kanalizacijske mreže iznosi 97 687 m (94 334 m za 2011.) s 8 643 priključaka (8 287 za 2011.). Za 2012. prihodi od javne odvodnje su ostvareni u iznosu 9.073.550,00 kn, od čega od redovne djelatnosti 8.197.567,00 kn. Rashodi iznose 8.760.042,00 kn, te dobitak razdoblja iznosi 313.508,00 kn.

Društvo Murvica d.o.o., Crikvenica pokriva tri odvojena sustava javne odvodnje dužine kanalizacijske mreže 46 000 m s 7 101 priključaka. Za 2012. su ostvareni prihodi od javne odvodnje u iznosu 8.387.521,00 kn (od redovne djelatnosti 4.155.291,00 kn), rashodi u iznosu 7.484.442,00 kn, te dobitak razdoblja iznosi 903.079,00 kn.

U ukupnim rashodima obavljanja djelatnosti javne odvodnje značajniji udjel imaju troškovi amortizacije sustava javne odvodnje koji su u 2012. iznosili 31.136.804,00 kn ili 34,1%. Značajan udjel troškova amortizacije u ukupnim troškovima je pokazatelj ulaganja i razvoja sustava javne odvodnje na području Županije. Izvori financiranja izgradnje navedenog sustava su naknada za razvoj, namjenski prihodi jedinica lokalne samouprave, sredstva Hrvatskih voda i vlastita sredstva društva, te se troškovi amortizacije jednim djelom pokrivaju iz navedenih sredstava.

Za 2012. najznačajniji udjel u troškovima amortizacije, imaju društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka (13.266.677,00 kn) i Komunalac d.o.o., Opatija (6.520.802,00 kn). Za 2011. navedeni troškovi su iznosili 31.701.975,00 kn, a najznačajniji udjel imaju društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka (12.595.094,00 kn) i Komunalac d.o.o., Opatija (6.470.208,00 kn). Pojedina društva su putem promjena stopa amortizacije odnosno produljenjem ili skraćenjem vijeka uporabe, utjecala na poslovni rezultat. Društvo Ponikve d.o.o., Krk je u 2011. produljilo vijek korištenja za neke amortizacijske grupe, što je umanjilo rashode za amortizaciju u iznosu 1.651.220,00 kn i utjecalo na ostvarivanje dobiti. Navedeno društvo je za 2011. obračunalo amortizaciju u iznosu 16.103.687,00 kn, a 17.095.143,00 kn za 2012. (vrijednosti sustava je povećana za 23.326.192,00 kn). Nadalje, za 2011. su u pojedinim slučajevima (Komunalac d.o.o., Opatija) primijenjene niske stope amortizacije za dio imovine, koje dijelom ne odgovara očekivanom vijeku trajanja. Za navedeno društvo na poslovni rezultat stvarni utjecaj amortizacije iznosi 6.448.856,00 kn (ukupno obračunana amortizacija umanjena za prihode u visini amortizacije nabavljene iz sredstava Hrvatskih voda i proračuna jedinica lokalne samouprave). Društvo Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski procijenilo je kraći vijek trajanja imovine od korisnog vijeka, te koristi više stope amortizacije, a stvarni utjecaj amortizacije iznosi 1.033.477,00 kn.

Nadalje, značajan udjel u ukupnim rashodima su troškovi osoblja koji su za 2012. iznosili 137.343.937,00 kn (133.788.903,00 kn za 2011.) ili 32,8% (32,3% za 2011.) u odnosu na ukupne rashode poslovanja u iznosu 418.694.337,00 kn. Od navedenog iznosa troškovi osoblja za sustav javne odvodnje iznose 16.108.356,00 ili 11,7% (14.375.318,00 kn za 2011. ili 10,8%). Koncem 2012. društva su imala ukupno 1 327 zaposlenika što je za 22 zaposlenika više u odnosu na prethodnu godinu. U sustavu za javnu odvodnju su bila 147 zaposlenika (136 koncem 2011.) ili 11,1% od ukupnog broja zaposlenika. Od svih društava, Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka ima najveći broj zaposlenika (319) ili 24,0%, udjel troškova osoblja u ukupnim rashodima iznosi 26,4%, a u sustavu javne odvodnje je 70 zaposlenika.

Za 2012. udjel troškova osoblja u ukupnim rashodima, po pojedinim društvima, se kreće od 26,4% (Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka) do 47,7% (Lopar Vrutak d.o.o., Lopar).

Dužina kanalizacijske mreže po zaposleniku kreće se od 268 m (Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres) do 1 180 m (Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka). Troškovi osoblja po jednom metru kanalizacijske mreže kreću se od 86,00 kn (Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka) do 372,00 kn (Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres). U 2012. društva su ukupno za bruto plaće isplatila 117.869.449,00 kn ili 28,2% ukupnih rashoda (26,8% za 2011.). Prosječna bruto plaća po zaposleniku kretala se u rasponu od 6.045,00 kn do 9.516,00 kn (za 2011. od 5.462,00 kn do 8.423,00 kn). Najznačajnija sredstva za plaće isplaćena su u društvima Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Komunalac d.o.o., Opatija i Ponikve d.o.o., Krk u ukupnom iznosu 67.522.801,00 kn ili 57,3% (65.978.658,00 kn ili 59,4% za 2011.). Navedena tri društva pokrivaju kanalizacijsku mrežu dužine 644 937 m s 25 624 priključaka, te 100 zaposlenika u sustavu javne odvodnje. Značajni udjel troškova osoblja od 32,8% (32,3% za 2011.) u ukupnim rashodima poslovanja, odnosno za sustav javne odvodnje 11,7% (10,8% za 2011.) ukupnih troškova osoblja, navodi na zaključak da je ukupan broj zaposlenika u društvima, pogotovo u zajedničkim službama značajan. Navedeno ima za posljedicu značajan utjecaj troškova osoblja na rashode poslovanja, kao i na visinu cijena vodnih usluga. Isto tako, društva primjenjuju različite kriterije za raspodjelu zajedničkih troškova, (posebice troškova osoblja zajedničkih službi) na pojedine obračunske jedinice.

Za 2012. na području Županije vrijednost sustava za javnu odvodnju iznosi 824.922.978,00 kn što je za 76.596.995,00 kn ili 10,2% više u odnosu na prethodnu godinu. Društva Lopar Vrutak d.o.o., Lopar, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Fužine d.o.o., Fužine u poslovnim knjigama ne iskazuju vrijednost sustava za javnu odvodnju. Za 2012. vrijednost svih ulaganja u tijeku iznosi 613.243.176,00 kn od čega se na ulaganja u sustave za javnu odvodnju odnosi 268.336.066,00 kn što je za 54.863.739,00 kn ili 25,7% više u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajnija ulaganja ostvaruju društva Komunalac d.o.o., Opatija 76.293.598,00 kn, Vrelo d.o.o., Rab 62.114.554,00 kn i Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka 48.425.190,00 kn). Za 2011. najznačajnija ulaganja su ostvarili Komunalac d.o.o., Opatija u iznosu 77.854.743,00 kn i Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka u iznosu 53.943.234,00 kn.

Pokazatelji ekonomske opravdanosti razlika u cijeni

Cilj poslovanja isporučitelja usluga javne odvodnje nije stvaranje dobiti, niti je dobit pokazatelj uspješnosti poslovanja društava. Kod formiranja cijena treba voditi računa da cijena javne odvodnje omogući povrat troškova uloženi u obavljanje djelatnosti, odnosno da cijena vodne usluge ne može pokrivati troškove neekonomičnog poslovanja isporučitelja usluga.

Većina isporučitelja je povećala cijene vodnih usluga javne odvodnje, u odnosu na važeće cjenike prije usklađenja s Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Visina cijena se nije mijenjala kod društava Vrelo d.o.o. Rab i Lopar Vrutak d.o.o. Lopar. Dio isporučitelja imao je i prije usklađenja, cijene s fiksnim dijelom cijene (Ponikve d.o.o. Krk, Vrelo d.o.o. Rab, Lopar Vrutak d.o.o. Lopar i Murvica d.o.o. Crikvenica). Nakon usklađenja s Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, visina fiksnog dijela ostala je nepromjenjena kod društava Vrelo d.o.o. Rab i Lopar Vrutak d.o.o. Lopar, a kod društva Ponikve d.o.o. Krk i Murvice d.o.o. Crikvenica iznos fiksnog dijela je povećan. Navedena društva imaju i znatno više cijene fiksnog dijela u odnosu na prosječnu cijenu u Županiji, a društvo Lopar Vrutak d.o.o., Lopar ima varijabilni dio cijene usluge javne odvodnje znatno iznad prosjeka u Županiji.

Prosječna cijena javne odvodnje po m³ pružene usluge izračunana je na osnovi ukupnih prihoda javne odvodnje za 2012. i količine obračunane otpadne vode (pružene usluge) u 2012. Prosječna cijena usluge odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda po m³ obračunane odvodnje na području Županije iznosi 3,24 kn/m³. Najviša prosječna cijena pružanja usluga je na području koje pokriva društvo Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski u iznosu 11,76 kn, dok je najmanja cijena na području koje pokriva društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka u iznosu 2,18 kn/m³ obračunane odvodnje. Viša cijena usluge javne odvodnje (odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda) trebala bi biti odraz kvalitetnije usluge. Jedan od pokazatelja kvalitete usluge javne odvodnje na pojedinom području je udjel zahvaćenosti otpadnih voda na kanalizacijsku mrežu. Udjel zahvaćenosti otpadnih voda izračunan je kao odnos između količine zbrinute otpadne vode i stvarno isporučene vode izražene u m³ za sve kategorije potrošača. Udjel zbrinute otpadne vode u isporučenoj vodi za sve kategorije potrošača u Županiji iznosi 65,3%. Jednu od najnižih prosječnih cijena odvodnje po m³ obračunane otpadne vode ima društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka koje ima značajan udjel zahvaćenosti otpadnih voda 71,1%, dok najvišu prosječnu cijenu ima društvo Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski s jednim od najmanjih udjela zahvaćenosti otpadnih voda 30,8%. Raznolikost pojedinih aglomeracijskih područja utjecala je i na raznolikost u izračunu i visini cijena.

Na temelju obavljenih revizijskih postupaka i utvrđenih činjenica, utvrđeno je da su cijene javne odvodnje pojedinih društava u velikoj mjeri donesene pod utjecajem odluka jedinica lokalnih samouprava koji su i osnivači društava, a visina cijene je pravdana načelom socijalne prihvatljivosti cijene vodne usluge. Izračun cijena je sastavljan u pravilu na način, da su prvo utvrđene planirane vrijednosti prihoda poslovanja, odnosno prihoda od javne odvodnje. Nakon toga su planirani i utvrđivani pojedini troškovi u izračunu cijena, koje omogućuju ostvarenje planiranih prihoda. Nakon izračuna i usklađenja cijena s Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, isporučitelji nisu mijenjali cijene usluge javne odvodnje u 2012. nisu obavljani novi izračuni cijena.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo isporučitelja usluga javne odvodnje, imovina, prihodi i rashodi unutar organizacijske jedinice koja se bavi javnom odvodnjom, struktura cijene javne odvodnje (kalkulacija za utvrđivanje fiksnog i varijabilnog dijela cijene odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i usporedba prema društvima) i usklađenost načina utvrđivanja cijena sa zakonima i drugim propisima, te prikupljanje i utrošak naknada za razvoj javne odvodnje.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na imovinu, prihode i rashode obavljanja djelatnosti javne odvodnje i usklađenost načina utvrđivanja cijene javne odvodnje sa zakonima i drugim propisima.

1. Prihodi i rashodi od djelatnosti javne odvodnje

1.1. Za 2012. ukupno ostvareni prihodi od obavljanja djelatnosti javne odvodnje svih isporučitelja na području Županije iznose 80.994.257,00 kn i u odnosu na 2011. kada su ostvareni u iznosu 75.056.585,00 kn veći su za 5.937.672,00 kn ili 7,9%. Isporučitelji vodnih usluga su u приходима i rashodima računa dobiti i gubitka uključili i prihode drugih djelatnosti, osim djelatnosti javne odvodnje. Udjel prihoda od javne odvodnje u ukupnim приходима iznosi 19,1% (18,6% prethodne godine). Najznačajniji isporučitelji ovih usluga prema ostvarenim приходима su društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka s 33.324.187,00 kn, Komunalac d.o.o., Opatija 11.604.188,00 kn, Ponikve d.o.o., Krk 9.073.550,00 kn i Murvica d.o.o., Crikvenica s 8.387.521,00 kn ili ukupno 62.389.446,00 kn ili 77,0%. Drugi isporučitelji su ostvarili prihode u iznosu 18.604.811,00 kn ili 33,0% ukupnih prihoda od javne odvodnje.

Za 2012. ukupni prihodi nisu bili dostatni za pokriće ukupnih rashoda na području Županije koji su iznosili 81.204.947,00 kn, te je iskazan gubitak za sustav javne odvodnje u iznosu 210.690,00 kn. U odnosu na 2011. kada je gubitak iskazan u iznosu 1.124.877,00 kn, gubitak je manji za 914.187,00 kn. Razlog smanjenja gubitka je u promjeni obračuna i naplata usluga prema novim cjenicima.

Gubitak od obavljanja djelatnosti iskazan je u društvima Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka u iznosu 5.484.364,00 kn i Fužine d.o.o., Fužine u iznosu 101.843,00 kn.

Za 2011. prihodi od obavljanja djelatnosti javne odvodnje nisu bili dostatni za pokriće rashoda (76.181.462,00 kn), te je iskazan gubitak u iznosu 1.124.877,00 kn. Gubitak je iskazan u društvima Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Vrelo d.o.o., Rab i Fužine d.o.o., Fužine, te iznosi 5.774.525,00 kn, od čega najznačajniji udjel ima društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka s gubitkom 5.296.815,00 kn.

Jedan od rashoda koji značajno opterećuje cijene i poslovanje isporučitelja usluga su troškovi osoblja. Za 2012. troškovi osoblja su iznosili 137.343.937,00 kn ili 32,8% ukupnih rashoda poslovanja. Troškovi osoblja za sustav javne odvodnje iznose 16.108.356,00 kn ili 11,7% ukupnih troškova osoblja. U ukupnim rashodima, po pojedinim društvima, troškovi osoblja se kreću od 26,5% (Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka) do 44,7% (Lopar Vratak d.o.o., Lopar). Udjel troškova osoblja sustava javne odvodnje u ukupnim troškovima osoblja, kreće se od 2,9% (Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres) do 22,2% (Lopar Vratak d.o.o., Lopar). Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka ima udjel od 19,7%.

U 2012. je ukupno za bruto plaće isplaćeno 117.869.449,00 kn ili 28,2% ukupnih rashoda. Prosječna bruto plaća po zaposleniku kretala se od 6.045,00 kn do 9.516,00 kn. Udjel troškova osoblja u rashodima poslovanja je visok, pogotovo u zajedničkim službama. Spomenuti troškovi izravno utiču na visinu cijena vodnih usluga odnosno usluge javne odvodnje. Nadalje, društva primjenjuju različite kriterije i ključeve za raspodjelu zajedničkih troškova (posebice troškova osoblja zajedničkih službi), na pojedine obračunske jedinice.

Državni ured za reviziju predlaže svim društvima preispitati visinu troškova i mogućnost smanjenja troškova koji ne utječu na kvalitetu pružanja usluga javne odvodnje, kao i način raspodjele zajedničkih troškova na organizacijsku jedinicu javne odvodnje.

- 1.2. *Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka u svom očitovanju navodi da je na temelju zaključka skupštine društva iz travnja 2013. pristupilo analizi postojećeg stanja sa sagledavanjem poslovnih procesa unutar društva, a u cilju utvrđivanja mogućnosti smanjenja troškova poslovanja, te da je istovremeno prema preporukama Državnog ureda za reviziju pristupilo provjeri načina raspodjele troškova zajedničkih službi na proizvodne radne jedinice vodoopskrbe i odvodnje. Vezano za visinu troškova osoblja u zajedničkim službama obrazlaže se da ove troškove čine uglavnom troškovi visoko kvalificiranog osoblja, koje uslijed posebnih propisa i potreba čine menadžer kvalitete zadužen za certifikate svih ISO standarda, osoblje službe zaštite na radu i osoblje odjela za razvoj i investicije. U narednom razdoblju dodatno će na povećanje troškova osoblja utjecati odjel za razvoj i investicije zbog povećanja broja izvršitelja uslijed značajnih ulaganja, posebno u javnu odvodnju, kao i zahtjevnosti od strane ulagača pri praćenju i realizaciji projekata, što nameće potrebu za uključivanje ovih troškova u vrijednost investicija ili nadoknadu troškova od strane ulagača. Nadalje, navodi da zakonske odredbe provođenja postupaka javne nabave i procedure nabave te postupaka upravnog postupka prilikom priključenja, dodatno opterećuju troškove osoblja zajedničkih službi. Navodi se da je moguće utvrditi ključeve za raspored svih vrsta navedenih troškova prema različitim parametrima, pri čemu je potrebno imati u vidu da se obavlja i djelatnosti vodoopskrbe i djelatnosti javne odvodnje, te se kroz cijenu usluge u cijelosti pokrivaju razumni troškovi poslovanja.*
- Društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres u svom očitovanju navodi da razgraničavanje troškova javne odvodnje od vodoopskrbe nije jednostavno i da isti zaposlenici udovoljavaju posebnim uvjetima za obavljanje navedenih djelatnosti.*

2. Cijena usluge javne odvodnje

- 2.1. Isporučitelji usluga javne odvodnje bili su u obvezi uskladiti odluke o cijeni vodnih usluga s odredbama Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva do travnja 2011. Cijena vodnih usluga sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga (očitanje vodomjera, obrada podataka, dostava računa, servisiranje vodomjera, tekuće i investicijsko održavanje). Fiksni dio obračunava se mjesečno po korisniku, dok varijabilni dio cijene ovisi o količini isporučenih vodnih usluga.

Odredbama Uredbe je propisano formiranje tarife vodnih usluga prema planiranim troškovima, pri čemu nije utvrđen način umanjavanja ili uvećanja pojedinih planiranih troškova ili planiranih količina, nego su isporučitelji samostalno određivali koje se planirane veličine mijenjaju.

Odredbama Uredbe nije jasno utvrđen trošak na razini računa iz računskog plana koji bi trebao biti sastavnim dijelom izračuna fiksnih i varijabilnih troškova, te nisu utvrđena moguća odstupanja planiranog broja korisnika i planirane godišnje količine usluga u odnosu na stvarne količine. Navedeno je utjecalo na izračun cijena te je unosom većeg broja korisnika i količine pružene usluge u izračunu od stvarnog broja, umanjena najniža osnovna cijena vodnih usluga. Prije izračuna najniže osnovne cijene vodnih usluga kod većine isporučitelja usluga javne odvodnje unaprijed je utvrđena cijena, te se polazilo od ukupno planiranih prihoda koje treba javna odvodnja ostvariti, a nakon toga je napravljen raspored i visina planiranih troškova.

- Izračun fiksnog dijela cijene vodne usluge

Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka nije zasebno izračunalo fiksne troškove za uslugu javne odvodnje i ne obračunava korisnicima fiksni dio cijene. Društva Komunalac d.o.o., Opatija i Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, za stambene zgrade u kojima je više korisnika zaračunavaju, jedan iznos fiksnog dijela cijene koji se dijeli na sve korisnike u zgradi umjesto da svakom korisniku zaračunavaju fiksni dio cijene. Prema odredbama članka 205. Zakona o vodama, cijena vodnih usluga prihod je isporučitelja vodne usluge, a obveznik plaćanja je vlasnik ili drugi zakoniti posjednik nekretnine u kojoj se usluga koristi (korisnik). Prema odredbama članka 6. Uredbe, najniža osnovna cijena vodnih usluga sastoji od fiksnog i varijabilnog dijela. Nadalje, fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine.

Državni ured za reviziju nalaže društvu Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka izračun fiksnog dijela cijene usluge javne odvodnje, te društvima Komunalac d.o.o., Opatija i Vodovod i Čistoća, Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres obračun fiksnog i varijabilnog dijela cijene usluge javne odvodnje za sve korisnike u zgradama sa zajedničkim vodomjerom u skladu s odredbama Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

- Odluka o cijeni vodne usluge

Društva Komunalac d.o.o., Delnice i Komunalac d.o.o., Vrbovsko nisu donijeli odluke o cijeni vodne usluge javne odvodnje iako Komunalac d.o.o., Delnice pruža, a ne naplaćuje uslugu, a Komunalac d.o.o., Vrbovsko pruža i naplaćuje navedenu uslugu korisnicima na temelju cjenika iz lipnja 2011. bez donesene odluke o cijeni vodne usluge javne odvodnje i suglasnosti Vijeća za vodne usluge. Društvo Lopar Vrutak d.o.o., Lopar, Fužine d.o.o., Fužine i Čabranka d.o.o., Čabar nisu dostavili odluke o cijenama vodne usluge Vijeću za vodne usluge i nisu obavili izračun osnovne cijene vodne usluge javne odvodnje, iako uslugu naplaćuju korisnicima. Prema odredbama članka 205. Zakona o vodama sredstva za obavljanje djelatnosti javne odvodnje osiguravaju se iz cijene vodne usluge koja je prihod isporučitelja vodne usluge, a obveznik plaćanja je vlasnik ili drugi zakoniti posjednik nekretnine u kojoj se usluga koristi (korisnik). Prema odredbama članka 207. Zakona o vodama, isporučitelji vodnih usluga su dužni dostaviti odluku o cijeni vodnih usluga Vijeću za vodne usluge u roku od pet dana po pribavljanju prethodnih suglasnosti.

Državni ured za reviziju nalaže društvima Komunalac d.o.o. Delnice i Komunalac d.o.o. Vrbovsko, donošenje odluka o visini vodne usluge javne odvodnje, izračun osnovne cijene navedene usluge, te obračun i naplatu iste korisnicima koji su priključeni na sustav javne odvodnje, te društvima Lopar Vrutak d.o.o., Lopar i Čabranka d.o.o. Čabar nalaže izračun cijene vodne usluge javne odvodnje u skladu s odredbama Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

Društva Vrelo d.o.o., Rab i Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski nisu odluke o cijeni vodnih usluga uskladili prema uputama Vijeća za vodne usluge i izjednačili cijene javne odvodnje za cijelu godinu, nego obračunavaju sezonske i izvansezonske cijene. Prema odredbama članka 219. Zakona o vodama, Vijeće za vodne usluge, među ostalim, nadzire zakonitost odluke o cijeni vodnih usluga.

Državni ured za reviziju nalaže društvima Vrelo d.o.o., Rab, Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski, uskladiti odluke o cijenama vodnih usluga prema preporukama Vijeća za vodne usluge u skladu s odredbama Zakona o vodama.

Društvo Lopar Vrutak d.o.o., Lopar na temelju sporazuma s osnivačem društva i društvom koje se bavi turizmom, obračunava i naplaćuje niži varijabilni dio cijene javne odvodnje od cijena utvrđenih Odlukom o načinu plaćanja i visini cijene vodne usluge javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i utvrđenih cjenikom. Prema usmenom obrazloženju odgovorne osobe, niže cijene se naplaćuju zbog poticanja poslovanja spomenutog društva. Odredbama članka 197. Zakona o vodama javnost mora biti upoznata s bitnim informacijama o pružanju vodnih usluga. Sporazum o plaćanju niže cijene nije objavljen, što je trebalo učiniti s obzirom da je izmijenjena cijena i da je društvo javni isporučitelj.

Prema odredbama članka 206. Zakona o vodama, isporučitelji su dužni objaviti odluku o cijeni vodnih usluga na internetu i na drugi prikladan način, te je učiniti javno dostupnom.

Državni ured za reviziju nalaže društvu Lopar Vrutak d.o.o., Lopar obračun i naplatu cijene usluge javne odvodnje prema cjeniku i odluci o načinu plaćanja i visini cijene vodne usluge javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, te javnu objavu odluke o cijeni javne odvodnje u skladu s odredbama Zakona o vodama.

- Opći i tehnički uvjeti isporuke vodnih usluga

Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka nije donijelo opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga. Društvo Komunalac d.o.o., Opatija je donijelo opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga kojima su određeni opći i tehnički uvjeti isporuke usluge javne vodoopskrbe, dok nisu određeni opći i tehnički uvjeti pružanje usluge javne odvodnje. Prema odredbama članka 3. točke 94. Zakona o vodama vodne usluge su usluge javne vodoopskrbe i javne odvodnje. Prema odredbama članka 215. Zakona o vodama, isporučitelj vodnih usluga dužan je donijeti opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga.

Državni ured za reviziju nalaže društvima Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka i Komunalac d.o.o., Opatija donošenje općih i tehničkih uvjeta isporuke usluge javne odvodnje.

- Obračun vodnih usluga

Društvo Komunalac d.o.o., Opatija u računima za korisnike usluga ne iskazuje zasebno fiksni dio cijene javne vodoopskrbe odnosno javne odvodnje, iako je izračun sastavljen zasebno za javnu vodoopskrbu odnosno javnu odvodnju. Prema odredbama članka 7. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, cijena vodne usluge zasebno se iskazuje u računu za vodne usluge za javnu vodoopskrbu, skupljanje otpadnih voda i njihovo dovođenje do uređaja za pročišćavanje, te za pročišćavanje otpadnih voda.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Komunalac d.o.o., Opatija u cilju boljeg informiranja korisnika o pruženoj usluzi javne odvodnje u računima zasebno iskazivati fiksne cijene vodoopskrbe i cijene javne odvodnje.

Društva Ponikve d.o.o., Krk (za naselja Baška i Punat) i Lopar Vratak d.o.o., Lopar obavljaju pročišćavanja otpadnih voda putem pročišćavača prvog stupnja, a uslugu ne naplaćuju korisnicima. Troškovi održavanja i drugi troškovi pročišćavača preneseni su na troškove odvodnje otpadnih voda koje kroz cijenu javne odvodnje, plaćaju i korisnici koji ne koriste uslugu pročišćavanja otpadnih voda.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Društva Ponikve d.o.o., Krk i Lopar Vratak d.o.o., Lopar utvrditi troškove usluge pročišćavanja otpadnih voda za korisnike koji su priključeni na sustav pročišćavanja otpadnih voda, izdvojiti troškove usluge pročišćavanja iz troškova usluge odvodnje otpadnih voda, te izračunati cijenu usluge pročišćavanja otpadnih voda u skladu s odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

Društva Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Murvica d.o.o., Crikvenica, Komunalac d.o.o., Delnice ne obračunavaju uslugu pročišćavanja otpadnih voda, iako u sustavu javne odvodnje imaju mehaničke uređaje za pročišćavanje otpadnih voda. Kod navedenih isporučitelja je potrebno utvrditi funkcionalnost i mogućnost korištenja uređaja, ispuniti tehničke uvjete te u skladu s tim staviti ih u upotrebu.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Murvica d.o.o., Crikvenica, Komunalac d.o.o., Delnice utvrditi funkcionalnost i mogućnost korištenja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, ispuniti tehničke uvjete i staviti ih u upotrebu.

- Izračun cijene vodnih usluga

Društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres je u izračunu najniže osnovne cijene usluge javne odvodnje iskazalo veće planirane troškove javne odvodnje od planiranih prihoda za financiranje troškova redovne djelatnosti javne odvodnje (prihodi od cijene usluge javne odvodnje). Društvo Vrelo d.o.o., Rab je u izračunu osnovne cijene javne odvodnje planiralo manje troškove od planiranih troškova za 2011., dok su planirani troškovi zaposlenih veći u izračunu cijene javne odvodnje od planiranih za 2011. U Županiji društvo Vrelo Rab d.o.o., Rab ima najveću cijenu fiksnog dijela usluge javne odvodnje 28,00 kn mjesečno po korisniku.

Nadalje slijedi, društvo Ponikve d.o.o., Krk s cijenom fiksnog dijela 26,00 kn po korisniku mjesečno i velikim udjel fiksnih troškova (posebice troškova održavanja sustava od 24,5% ukupnih troškova) i društvo Murvica d.o.o., Crikvenica s cijenom fiksnog dijela 20,00 kn po korisniku mjesečno i značajnim udjelom fiksnih troškova i troškova zaposlenih (20,0%) u ukupno planiranim troškovima.

S obzirom da se pored odvodnje otpadnih voda u navedenim društvima obavljaju i druge djelatnosti, dio troškova zaposlenih podmiruje djelatnost javne odvodnje čime se dodatno opterećuje cijena usluge javne odvodnje. Kod navedenih društava potrebno je preispitati troškove koji se financiraju iz cijene javne odvodnje, a posebice iz fiksnog dijela cijene.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres planiranje troškova javne odvodnje prema izvorima financiranja, te predlaže društvima Vrelo d.o.o., Rab, Ponikve d.o.o., Krk i Murvica d.o.o., Crikvenica u cilju ravnomjernog rasporeda troškova koji terete cijene usluge javne odvodnje, preispitati troškove koji se financiraju iz cijene javne odvodnje, prvenstveno visinu troškova zaposlenih u zajedničkim službama, kao i ključ raspodjele zajedničkih troškova na pojedine djelatnosti.

Planirani troškovi uključeni u izračun cijena javne odvodnje u Županiji iznose 56.040.163,00 kn od čega se na fiksne troškove odnosi 6.468.369,00 kn ili 11,5%, a na varijabilne 49.571.794,00 kn ili 85,5%. Najznačajniji trošak unutar fiksnog dijela cijene odnosi se na troškove redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti vodnih građevina s udjelom od 44,0% i troškovi obrade očitanih podataka i dostave računa korisnicima s udjelom 30,5%. Nadalje, troškovi koji najviše opterećuju varijabilni dio cijene su troškovi amortizacije (39,4%) i troškovi za zaposlene (21,2%) u odnosu na ukupno planirane troškove uključene u izračune cijena.

Prihodi od redovne djelatnosti javne odvodnje koji su ostvareni iz cijene usluge za 2012. su iznosili 52.766.137,00 kn, dok su planirani troškovi uneseni u kalkulaciju iznosili 56.040.163,00 kn, što je za 3.274.026,00 kn manje od ostvarenih prihoda. Prihodi ostvareni pružanjem usluge javne odvodnje ne pokrivaju planirane troškove iz izračuna za obavljanje navedene usluge, te se ostvaruje gubitak u poslovanju.

Prema podacima koja društva prijavljuju nadležnom tijelu koncem 2012. broj priključka spojenih na sustav javne odvodnje na području Županije je bio 44 478. Za 2011. je prijavljeno 43 252 priključaka, a 41 971 za 2010. Za 2012. najznačajniji udjel se odnosi na društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Ponikve d.o.o., Krk i Murvica d.o.o., Crikvenica sa 30381 priključaka ili 68,3%. Navedeni broj priključaka je u odnosu na 2011. veći za 1 226 ili 2,8%. S obzirom da se navedeni podatak o broju priključaka različito prikazuje, primjerice pojedina društva uzimaju u obzir broj vodomjera, pojedina broj stambenih jedinica ili nekretnina spojenih na sustav javne odvodnje ili društva rade procjenu navedenog podatka, potrebno je za sve isporučitelje ujednačiti kriterije za iskaz broja priključaka spojenih na sustav javne odvodnje. Ovaj podatak je značajan jer se vezuje za broj korisnika, što je jedan od elemenata kod izračuna cijene.

Državni ured za reviziju predlaže svim društvima napraviti analize i kalkulacije stvarnih troškova koji se financiraju iz cijene usluge javne odvodnje s obzirom da su kalkulacije važećih cijena napravljene na temelju planiranih troškova, korisnika i količina.

Na navedeni način bi se zadovoljila načela obavljanja djelatnosti javne odvodnje i osigurao održivi razvitak i stalno povećanje kvalitete usluge javne odvodnje.

- 2.2. *Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka u svom očitovanju navodi da je pristupilo izračunu fiksnog dijela cijene usluge javne odvodnje, te da se s obzirom na iskazani gubitak od obavljanja djelatnosti javne odvodnje pristupilo revidiranju troškova poslovanja koji bi trebali biti osnovica za izračun, kako fiksnog tako i varijabilnog dijela cijene usluge javne odvodnje. Nadalje, da je vezano za činjenicu da niz odluka, pravilnika i akata društva nisu terminološko usklađeni s odredbama Zakona o vodama, postoji potreba usklađivanja, te da je u skladu s odredbama izmjena i dopuna navedenog zakona pred usvajanjem prijedlog općih i tehničkih uvjeta isporuke vodnih usluga. Istaknuto je, da su opći i tehnički uvjeti određeni Zakonom o vodama sadržani u Odluci o vodoopskrbi i Pravilniku o izvedbi vodovodne mreže s vodovodnim priključcima, isti od njihovog donošenja i u cijelosti sadrže odredbe propisane odredbama navedenog zakona. Navodi se, da su kalkulacije cijena napravljene u skladu s Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, odnosno na bazi planiranih godišnjih troškova, korisnika i količina, da je procedura donošenja Odluke o cijeni vodne usluge propisana i da visinu cijene odlukom donosi isporučitelj vodne usluge uz suglasnost jedinica lokalne samouprave i iz čega proizlazi njihov utjecaj na cijene.*
- Društvo Ponikve d.o.o., Krk u svom očitovanju navodi da uslugu pročišćavanja otpadnih voda za naselja Baška i Puntar ne obavlja, da otpadne vode iz tih naselja dolaze do automatske rešetke koja iz otpadnih voda izdvaja samo krute tvari i ne pročišćava pristiglu otpadnu vodu te da se ne radi o uređajima za pročišćavanje nego o mehaničkom predtretmanu obrade otpadnih voda. Nadalje, da se prilikom izračuna cijene vodnih usluga – usluga javne odvodnje, društvo nije bavilo crpljenjem i odvozom otpadnih voda iz sabirnih i septičkih jama i održavanjem oborinske kanalizacije tako da su uzeti čisti troškovi javne odvodnje i da se mogu usporediti s prihodima društva. Navodi se da zaposlenici u djelatnosti javne vodoopskrbe ne obavljaju poslove održavanja djelatnosti javne odvodnje, da na području na kojem se pružaju usluge javne odvodnje ista je u fazi razvoja i izgradnje što rezultira i manjim brojem zaposlenika u navedenoj djelatnosti, te da troškovi zajedničkih službi koji terete uslugu javne odvodnje se raspoređuju prema ključu uspostavljenom na dugogodišnjem iskustvu i procjeni. Raspored tih troškova je prema stvarno obavljenom radu zaposlenika za svaku pojedinu djelatnost društva gotovo nemoguće. Isto tako, navodi se da društvo redovito radi na racionalizaciji i smanjenju troškova poslovanja paralelno s izgradnjom sustava javne odvodnje i pročišćavanja i da u sklopu toga poduzima aktivnosti uz korištenje sredstava Europske unije. Također, navodi se da se njihovo društvo koje je u fazi investiranja u javnu odvodnju, ne može mijeriti nekim drugim, koji ima veći stupanj izgrađenosti sustava javne odvodnje, te da će u narednim godinama nakon što se završe planirane investicije sigurno doći i do preispitivanja fiksnog i varijabilnog dijela cijene.*
- Društvo Komunalac d.o.o., Opatija u svom očitovanju navodi da je fiksni dio najniže osnovne cijene vezan za broj priključenja na javni vodoopskrbni sustav i da se kao takav obračunava nositeljima vodovodnih priključaka nevezano za broj nekretnina. Nadalje, navodi se da je donijelo opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga koji su objavljeni u javnom glasilu bez navoda vezano za uvjete pružanja usluge javne odvodnje. Na računima će zasebno iskazivati fiksne cijene vodoopskrbe i odvodnje za potrošače koji imaju i javnu odvodnju, te da će analizirati i kalkulirati stvarne troškove koji se financiraju iz cijene usluge javne odvodnje.*

Društvo Vrelo d.o.o., Rab navodi da su cijene vodnih usluga za cijelu godinu dopustive, jer je cijena u svakom periodu godine jednaka za stalne i povremene stanovnike i cijenom se ne diskriminiraju određene skupine potrošača. Razlog većoj cijeni tijekom ljetne sezone je veliki nesrazmjer u potrošnji vode zima-ljeto, te da se upravo višom cijenom u tijeku sezone kod velikih potrošnji destimulira nepotreban utrošak vode.

Društvo Komunalac d.o.o., Delnice u svom očitovanju navodi da uslugu javne odvodnje ne pružaju, jer su sustavi u izgradnji, a investicije nisu završene, da je dio izgrađenog sustava u vlasništvu jedinica lokalne samouprave i da nije izvršen prijenos vlasništva na društvo, te da će potrebne odluke donijeti nakon reorganizacije društva prema odredbama Zakona o vodama. Isto tako, navodi se da je predviđena do konca 2013. rekonstrukcija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko u svom očitovanju navodi da uslugu javne odvodnje od početka 2013. prestaje obračunavati korisnicima dok se ne stvore uvjeti za korištenje nakon čega će izraditi potrebne kalkulacije za utvrđivanje cijene i donijeti potrebne zakonom propisane odluke.

Društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres u svom očitovanju navodi da će poduzeti mjere za obračun i naplatu usluga javne odvodnje svim korisnicima u zgradama sa zajedničkim vodomjerom. Vezano za izračun cijene vodnih usluga, navodi se da je izračun napravljen na temelju procjena čelnika lokalnih samouprava o mogućim povećanjima cijena, tako da se ne mogu utvrđivati cijene po stvarnim troškovima, te da je potrebno ovaj problem zakonski definirati. Isto tako, navodi se da posjeduju mehanički uređaj za pročišćavanje otpadnih voda koji sadrži automatsku rešetku i eventualno crpnu stanicu, te da će i rad tih uređaja uključiti u sustav naplate. Zaključno je iznesena tvrdnja da će se razdvajanjem djelatnosti vodnih usluga u posebna društva mnogi uočeni nedostaci sami od sebe otkloniti.

Društvo Ivanj d.o.o., Novi Vinodolski u svom očitovanju navodi da je pokrenuta procedura izračuna jedinstvene cijene kroz cijelu godinu i da je u tijeku postupak izdvajanja djelatnosti javne odvodnje u skladu s Zakonom o vodama, te da je za donošenje nove odluke o cijeni vodnih usluga potrebno određeno vrijeme. Isto tako, navodi se da će se preispitati vijek trajanja dugotrajne materijalne imovine odnosno amortizacijske stope u upotrebi.

Društvo Murvica d.o.o., Crikvenica u svom očitovanju navodi upitnost preispitivanja stvarnih troškova koje pokriva cijena vodnih usluga s obzirom da se godišnje planirane vrijednosti temelje na ostvarenim rezultatima prethodne godine.

Društvo Lopar Vrutak d.o.o., Lopar u svom očitovanju navodi da je u tijeku postupak donošenja odluke o cijeni vodne usluge odnosno da su sastavljeni izračuni zasebno za javnu odvodnju i za pročišćavanje otpadnih voda. Vezano za obračun i naplatu nižeg varijabilnog dijela cijene društvu koje se bavi turizmom, navodi se da niti na koji način ne potiču poslovanje, već navedeno društvo kao veliki potrošač ostvaruje pravo na određeni popust.

Društvo Fužine d.o.o., Fužine u svom očitovanju navodi da je do konca 2012. upravljalo sustavom javne odvodnje odnosno pružene usluge su naplaćivane prema cijenama koje su dobile suglasnost savjeta potrošača i načelnika općine. Spomenuta djelatnost je izdvojena od drugih komunalnih djelatnosti s 31. prosincem 2012. te u nadležnosti društva više nije predlagati cijene, preispitati njihovu opravdanost i visinu te dostavu nadležnom tijelu.

Društvo Čabranka d.o.o., Čabar u svom očitovanju navodi da je prema primjedbama Vijeća za vodne usluge u svibnju 2013. donijelo novu odluku o cijeni vodnih usluga, da je utvrđen točan broj korisnika vodnih usluga, te da je u tijeku analiza poslovanja radi utvrđivanja ekonomske cijene koja pokriva troškove usluge javne odvodnje.

VI. OCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE ODVODNJE

Isporučitelji usluga javne odvodnje su odgovorni za utvrđivanje cijena javne odvodnje u skladu sa zakonima i drugim propisima.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da razlike u cijeni javne odvodnje na području Županije za 2012. nisu dovoljno ekonomski opravdane. Revizijom je utvrđeno da isporučitelji usluga, prigodom određivanja cijena javne odvodnje, nisu u potpunosti poštivali odredbe Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, te da je cijena javne odvodnje ili unaprijed utvrđena odlukom osnivača društva ili se prigodom izrade izračuna najniže osnovne cijene krenulo od ukupno planiranih prihoda koje treba ostvariti, te nakon toga je utvrđena struktura planskih troškova. Zbog navedenog se predlaže:

- poduzeti mjere za objedinjavanje sustava javne odvodnje na području Županije, odnosno uspostaviti jedinstveni regionalni sustav javne odvodnje, kako je predviđeno Strategijom upravljanja vodama Republike Hrvatske i razvojnom strategijom Županije za razdoblje od 2011. do 2013., uz uvažavanje specifičnosti pojedinih aglomeracijskih područja (sva društva),
- prilagoditi ili donijeti propise koji jasno i precizno uređuju način planiranja i izračuna cijena usluga javne odvodnje, te jasno utvrđuju izračun fiksnog, odnosno varijabilnog dijela cijene (sva društva),
- preispitati visinu cijene javne odvodnje, naročito njen fiksni dio, kako bi se rasteretilo poslovanje gospodarskih subjekata i opterećenje domaćinstava (sva društva),
- voditi računa da cijena javne odvodnje pokriva troškove nastale pružanjem usluga javne odvodnje, bez troškova neekonomičnog poslovanja isporučitelja usluga (sva društva),
- ujednačiti i ažurirati baze podataka o broju korisnika usluga javne odvodnje, broju priključaka, te količini pružene usluge potrebne za izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga (sva društva),
- planirati i evidentirati troškove pružanja usluga javne odvodnje zasebno od drugih usluga koje se obavljaju unutar djelatnosti odvodnje (crpljenje i odvoz otpadnih voda iz sabirnih i septičkih jama, održavanje oborinske kanalizacije, izrada priključaka na kanalizacijski sustav i drugo), kako bi se omogućila usporedba ostvarenih prihoda i rashoda nastalih obavljanjem usluga javne odvodnje (sva društva),
- omogućiti ugradnju brojača protoka prije prijema otpadnih voda u sustav javne odvodnje, te u skladu s time i normativno urediti odluke o priključenju objekata na sustav javne odvodnje, u cilju obračuna usluga javne odvodnje prema stvarno zbrinutim količinama vode (sva društva),
- preispitati, racionalizirati i smanjiti troškove poslovanja (sva društva),

- provesti detaljnu analizu poslovanja, s obzirom da su prihodi od obavljanja djelatnosti javne odvodnje manji od ostvarenih rashoda, poduzeti mjere na smanjenju akumuliranog gubitka, koje je koncem 2012. iznosilo 25.603.895,00 kn, te preispitati cijenu javne odvodnje u iznosu 2,08 kn/m³, koja je niža od prosječne cijene u Županiji (2,86 kn/m³) (društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka),
- ujednačiti procjene vijeka trajanja vodnih građevina i stopa za obračun amortizacije, te donijeti politiku i procedure stavljanja imovine u uporabu (sva društva),
- putem objedinjavanja izgradnje vodnih građevina, planirati gradnju razdvojenih sustava oborinske i fekalne javne odvodnje (sva društva),
- poduzimati aktivnosti vezane uz korištenje nepovratnih sredstava Europske unije za izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih sustava javne odvodnje (sva društva),
- pravovremeno i jasno informirati stanovništvo o zaštiti voda, te organizirati edukaciju radi podizanja svijesti o očuvanju i zaštiti vodnih resursa (sva društva).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba preporuka navedenih u ovom izvješću pridonijela povećanju usklađenosti sa zakonima i drugim propisima. Također, cilj danih preporuka je pridonijeti otklanjanju slabosti i nepravilnosti u formiranju cijena javne odvodnje (odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda) na način da cijena javne odvodnje omogući povrat troškova uloženi u obavljanje navedene djelatnosti, uz uvjet da se cijenom vodnih usluga ne pokrivaju troškovi neekonomičnog poslovanja isporučitelja usluga.